

Offentlig nulvækst betyder færre offentligt ansatte viser historiske erfaringer

Erfaringer med nulvækst 2011-13: 16.600 færre offentligt ansatte

Der har været offentlig nulvækst i gennemsnit over de seneste tre år. Det dækker over et stort forbrugsdyk i 2011 og begrænset vækst i både 2012 og 2013. Den offentlige beskæftigelse er faldet med godt 16.600 over de tre år. Det viser, at nulvækst er muligt – i hvert fald i en kortere periode. Men det viser samtidig også konsekvensen af nulvækst nemlig færre offentligt beskæftigede. Venstre mener, at nulvækst til 2020 vil betyde et uændret antal offentligt ansatte. Det strider imidlertid imod erfaringerne fra 2011 til 2013 og Finansministeriets standardberegninger.

af chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**
og chefanalytiker **Martin Madsen**

26. august 2013

Analysens hovedkonklusioner

- Der er ikke er en 1:1 sammenhæng mellem det offentlige forbrug og den offentlige beskæftigelse.
- Det offentlige vare- og tjenestekøb er steget fra ca. 23 pct. i 1983 til 33 pct. af det samlede offentlige forbrug i 2013, hvilket svarer til en stigning på 10 pct.point på 30 år. Det offentliges køb af varer og tjenester i den private sektor bidrager til øget privat beskæftigelse.
- Venstre mener, at man både kan have en uændret offentlig beskæftigelse, selvom der er et stigende udgiftsbehov fra flere ældre og en faldende varekøbskvote vel vidende, at det strider imod 30 års erfaringer, hvor varekøbskvoten er steget fordi vi ikke stiller os tilfredse med utidssvarende behandlingsudstyr og teknologi.
- Et svar fra Finansministeriet til Finansudvalget på spørgsmål 339 fra 11. juni 2013 viser ligeledes, at nulvækst til 2020 er en nedskæring i antallet af offentligt ansatte i forhold til i dag med brug af standardforudsætninger.

Kontakt

Chefanalytiker
Martin Madsen
Tlf. 33557724
Mobil 31315999
mm@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Erfaringer fra de seneste år viser, at nulvækst koster offentlig beskæftigelse

Tabel 1 viser den reale offentlige forbrugsvækst og den offentlige beskæftigelse i årene 2011, 2012 og 2013. Her ses at det offentlige forbrug faldt med 1½ pct. i 2011 og er i 2012 og 2013 steget med hhv. 0,7 og 0,9 pct. Tallene for 2013 dækker over Økonomi- og Indenrigsministeriets skøn i den seneste Økonomisk Redegørelse fra maj 2013, som formentlig er et overkantsskøn.

Der har således været nulvækst som gennemsnit i årene 2011-2013. Den offentlige beskæftigelse er i samme periode faldet med 5.500 personer årligt i gennemsnit. Set over hele den treårige periode har der været en vækst på 0,09 pct. Men selv med en svag positiv offentlig forbrugsvækst på ca. 0,1 pct., så er den offentlige beskæftigelse faldet med 16.600 personer. Det fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Nulvækst i det offentlige forbrug fra 2011-2013 har betydet færre offentligt ansatte

	2011	2012	2013*	2011-2013	Årlig gnst. 2011-2013
Offentligt forbrug, realvækst i procent	-1,5	0,7	0,9	0,09	0,03
Offentlig beskæftigelse, ændring i 1.000 personer	-10,5	-9,1	3,0	-16,6	-5.5

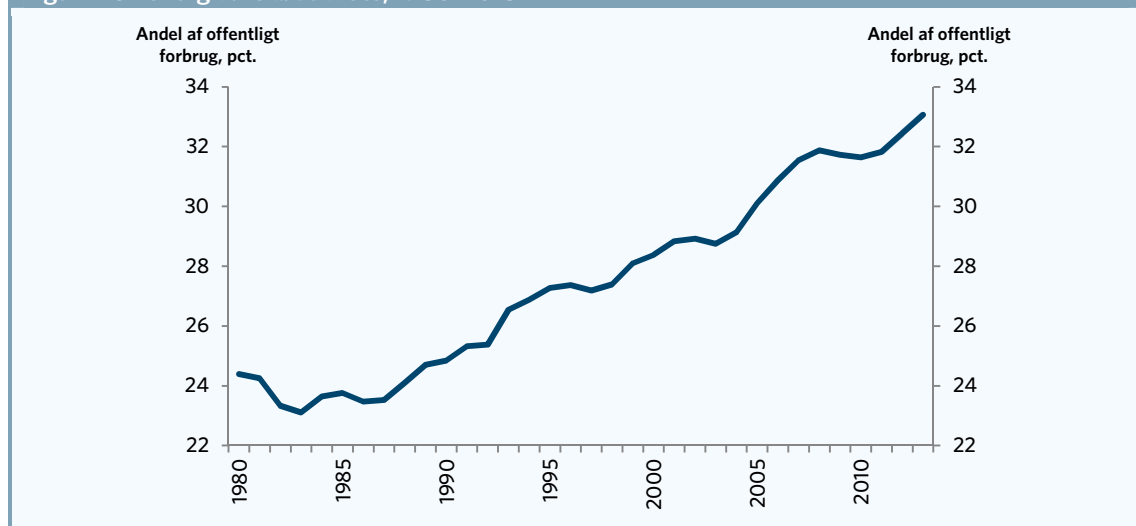
Anm: Forløbet er for 2013 baseret på det offentlige forbrug og den offentlige beskæftigelse i Økonomisk Redegørelse fra maj 2013, som kan synes optimistisk i lyset af nationalregnskabstallene for 1. kvartal 2013.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og Økonomisk Redegørelse (maj 2013).

Når der ikke er en 1:1 sammenhæng mellem det offentlige forbrug og den offentlige beskæftigelse skyldes det, at den offentlige forbrugsstigning i mange år især har været i det offentliges køb af vare- og tjenester i den private sektor og ikke i den offentlige beskæftigelse.

Sammenhæng mellem offentligt forbrug, offentlig beskæftigelse og vare- og tjenestekøb

Det offentlige forbrug består i dag af 2/3-dele lønninger til offentligt ansatte og 1/3-del offentligt køb af varer og tjenester i den private sektor. Historisk har det været vare- og tjenestekøbet i den private sektor, der har trukket det offentlige forbrug, og som derfor udgør en stadig større andel af det offentlige forbrug. Figur 1 viser, at det offentlige vare- og tjenestekøb er steget for 23,1 pct. i 1983 til 33,1 pct. af det samlede offentlige forbrug i 2013, svarende til en stigning på 10 pct.point på 30 år. Det offentlige køb af varer og tjenester i den private sektor bidrager direkte til øget privat beskæftigelse.

Figur 1. Offentlig varekøbskvote, 1980-2013

Kilde: AE på baggrund af ADAMs databank og Konvergensprogram (april 2013).

Tabel 2 viser, at der i perioden fra 2001 til 2012 i gennemsnit har været en stigning i det reale offentlige forbrug på 1,2 pct. årligt. Den offentlige beskæftigelse har i denne periode kun bidraget med 0,1 pct.point af denne offentlige forbrugsstigning, mens det offentliges køb af vare- og tjenester i den private sektor har bidraget med knap 1 pct.point. Den offentlige beskæftigelse forklarer således under 1/10-del af væksten i det offentlige forbrug de seneste 11 år. Det understreger, at der ikke er en 1:1 sammenhæng mellem realvæksten i det offentlige forbrug og den offentlige beskæftigelse.

Tabel 2. Det offentlige forbrug er de seneste 11 år trukket af vare- og tjenestekøbet		
	2001-2012	Bidrag til det offentlige forbrug
	Årlig realvækst, procent	Vækstbidrag, procent
Offentligt forbrug	1,2	
<i>Heraf:</i>		
- Offentlig beskæftigelse (udgør ca. 2/3)	0,1	0,1
- Offentligt vare- og tjenestekøb (udgør ca. 1/3)	2,8	0,9

Kilde: AE på baggrund af ADAMs databank.

Finansministeriet om nulvækst til 2020

Finansministeriet viser i et svar til Finansudvalget på spørgsmål 339¹, at nulvækst fra og med 2015 til 2020 vil betyde en nedskæring i antallet af offentligt ansatte i forhold til i dag med 22.500 fuldtidsansatte med Finansministeriets standardberegninger, hvor der forudsættes en konstant vare- og tjenestekøbskvote. Det fremgår af tabel 3.

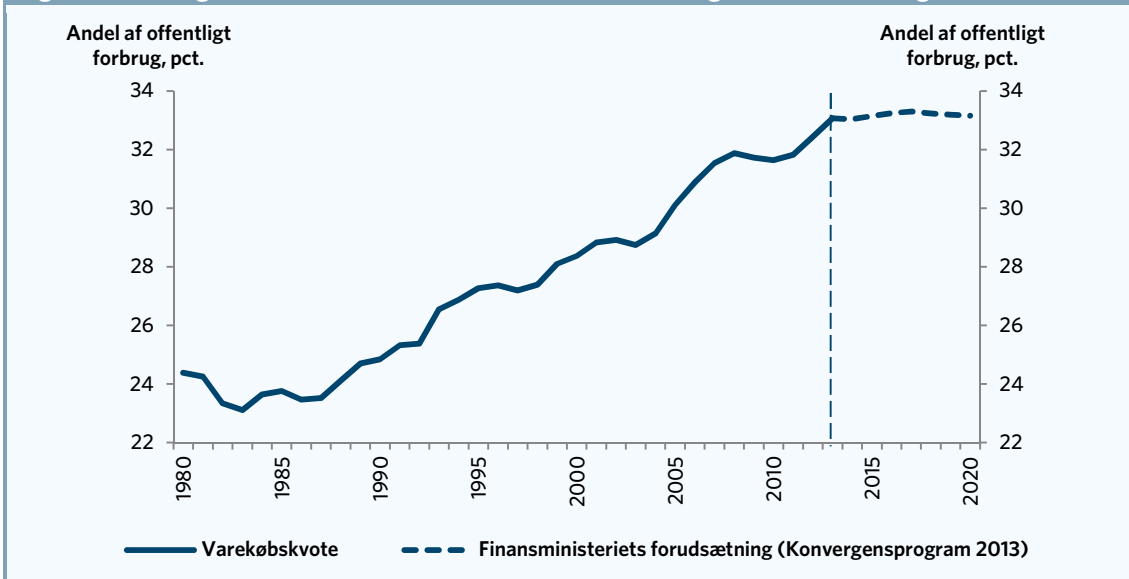
Tabel 3. Finansministeriets svar: Konsekvens af offentlig nulvækst fra og med 2015 til 2020			
	2014	2020	Ændring
Offentligt forbrug			0,0 %
Offentlig beskæftigelse, personer	775.200	752.700	-22.500

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet til Finansudvalget på spørgsmål 339 fra 11. juni 2013.

Når Finansministeriet i sine standardberegninger og i Konvergensprogram 2013 forudsætter, at varekøbskvoten er konstant frem mod 2020 og efter 2020, så er det i sig selv et brud med de historiske erfaringer, hvor varekøbskvoten er steget. Det fremgår af figur 2.

¹ Finansministeriet svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 339 (11. juni 2013).
<http://www.ft.dk/samling/20121/almdel/fiu/spm/339/svar/1060312/1259084.pdf>

Figur 2. Offentlig varekøbskvote med Finansministeriets antagelse fremskrivning til 2020

Kilde: AE på baggrund af ADAMs databank og Konvergensprogram (april 2013).

I debatten om nulvækst fremføres det, at offentlig nulvækst både er foreneligt med en uændret offentlig beskæftigelse, selvom der er et stigende udgiftsbehov fra flere ældre og en faldende varekøbskvote vel vidende, at det strider imod 30 års erfaring, hvor varekøbskvoten er steget, fordi vi ikke stiller os tilfredse med utidssvarende behandlingsudstyr og teknologi.

I debatten om nulvækst er der blevet henvist til et notat fra Finansministeriet fra februar 2010², hvor der bl.a. står: "I Konvergensprogrammet er det beregningsteknisk lagt til grund, at realvæksten i det offentlige forbrug er nul fra 2011 til 2013. Forløbet indebærer, at den offentlige beskæftigelse er uændret fra 2010 til 2013." Man skal dog være opmærksom på, at der i notatet er valgt at bryde med en historisk tendens og bryde med antagelsen om konstant varekøbskvote, som Finansministeriet og de økonomiske Vis-mænd mfl. traditionelt anvender i sine fremskrivninger.

I Konvergensprogrammet fra februar 2010³, som citatet ovenfor henviser til, viser netop, at varekøbet må tage tilpasningen. Det står således, at "I forløbet er det således beregningsteknisk forudsat, at den offentlige beskæftigelse er konstant frem mod 2013, mens den resterende del af konsolideringen sker via det offentlige varekøb. Det indebærer, at varekøbskvoten aftager frem mod 2015".

Varekøbskvoten i Konvergensprogrammet fra 2010 er gengivet i figur 3. Figuren viser bruddet med den historiske tendens i varekøbet, som kræves, for at nulvækst er foreneligt med uændret offentlig beskæftigelse i tre år.

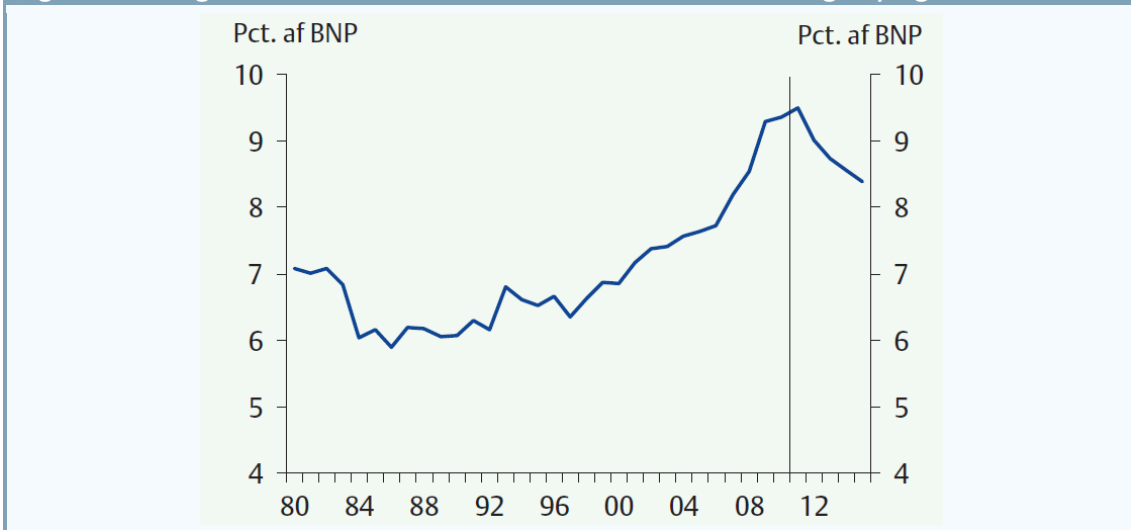
² Finansministeriet "Notat: Fortolkning af nulvækst i det reale offentlige forbrug" (24. februar 2010).

<http://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2010/02/20100224-notat-om-nulvækst-i-det-reale-offentlige-forbrug/>

³ Danmarks Konvergensprogram 2009 (februar 2010)

http://www.fm.dk/publikationer/2010/1940_danmarks-konvergensprogram-2009/download/-/media/Publikationer/Imported/2010/1940-DANMARKS%20KONVERGENSPROGRAM%202009/978-87-92480-50-7.pdf.ashx

Figur 3. Offentlig varekøbskvote - med nulvækst fra 2011-2013 i Konvergensprogram (feb. 2010)

Anm. Varekøbskvoten er i figuren angivet som andel af BNP og ikke som i figur 1 som andel af det offentlige forbrug.
 Kilde: Finansministeriets Danmarks Konvergensprogram 2009 (februar 2010) side 105-106, Figur 4.2a.

Offentlig nulvækst er selvfølgelig mulig, men de historiske erfaringer viser, at konsekvensen vil være færre offentligt ansatte.

For at sikre en tidssvarende offentlig sektor kræves der en vækst i udgifterne til det offentlige vare- og tjenestekøb i den private sektor i takt med teknologier og produkter forbedres. Vi vil have råd til de nyeste sundhedsydelse, medicin, it-udstyr, undervisningsmaterialer mv. Det er næppe realistisk, at vi eksempelvis vil stille os tilfreds med forældede behandlingsformer og medicin. Derfor vil offentlig nulvækst betyde, at lønsummen til offentligt ansatte vil falde, og at antallet af offentligt ansatte derfor må reduceres, alene for at holde vare- og tjenestekøbet konstant. Samtidig vil der være et opadgående udgiftspres fra, at der bliver flere ældre, der har behov for pleje og flere, der skal have en uddannelse.